

Італія в кінці XIX – на початку XX ст.

Всесвітня історія
9 клас

План уроку:

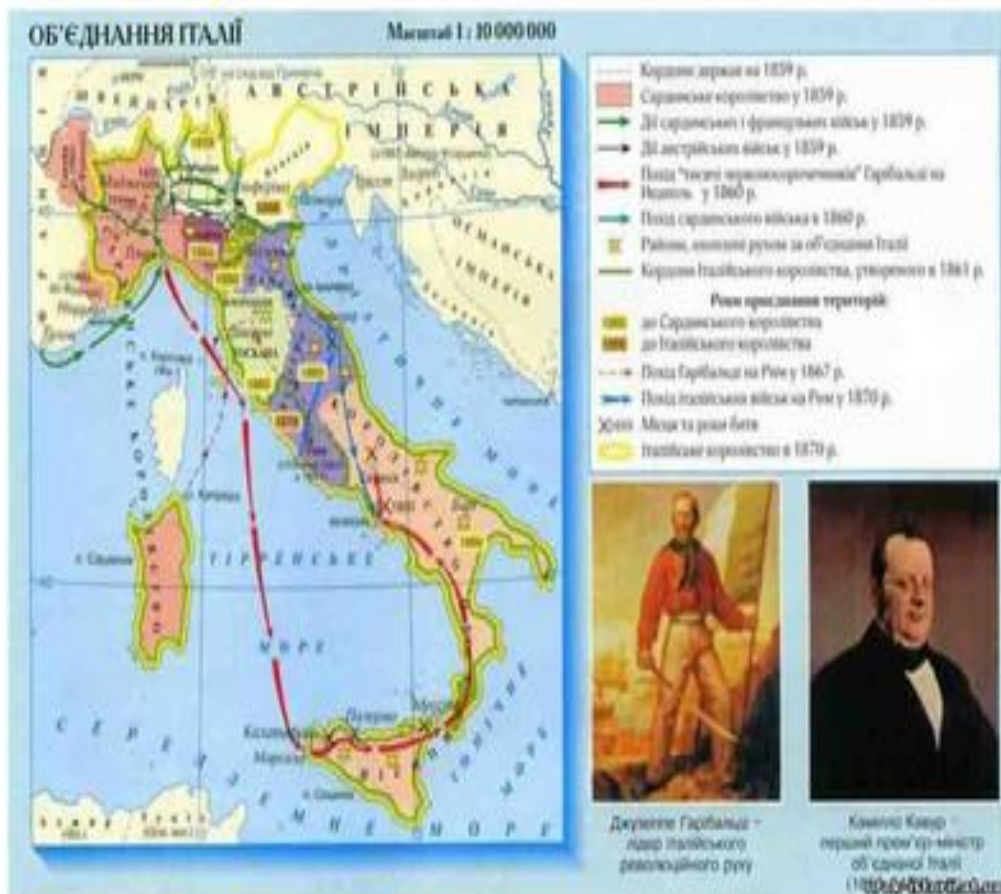
- 1. Особливості розвитку Італії після об'єднання. Проблема Півдня.
- 2. Економічний розвиток Італії. Трудова еміграція.
- 3. “Ліберальна ера” Джованні Джолітті.
- 4. Зовнішня політика Італії.

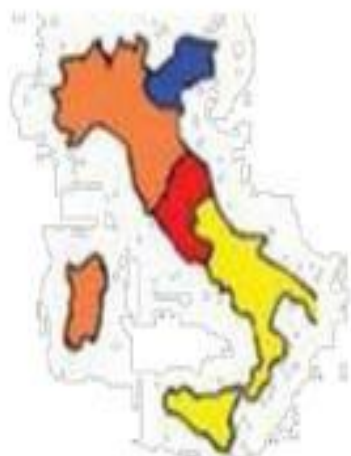

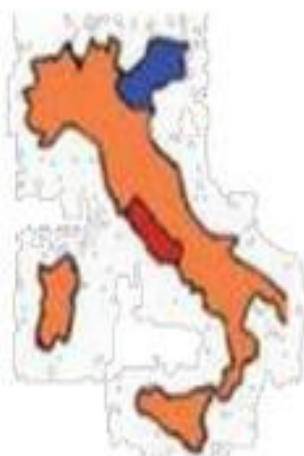
Пригадайте коли і як відбулося об'єднання Італії. Назвіть борців за свободу.

1860

- Сардинське королівство
- Венеціанська область (Австро-Угорщина)
- Папська область
- Королівство обох Сицилій

1861

- Королівство Італія
- Венеціанська область (Австро-Угорщина)
- Папська область

1870

- Королівство Італія

Завершення об'єднання.

З жовтня 1871 р. місто Рим увійшло до складу Італії.

- ☀ Райони, охоплені рухом за об'єднання Італії
- ➔ Похід Дж. Гарібальді на Неаполь (1860)
- Італійське королівство (1870)
- Кордони Італійського королівства (1861)
- ✕1859 Місця й роки битв

Особливості розвитку Італії після об'єднання.

- Дві війни проти Австрії, утримання значної армії та флоту, визнання фінансових зобов'язань колишніх італійських держав.
- Відсутність значної промислової бази, низький рівень розвитку сільського господарства, убогість і неписьменність більшої частини населення.

Політичний устрій

Конституційна монархія

Законодавча влада

Парламент

Король

Сенат –
верхня палата
(призначалася довічно)

Палата депутатів
(обиралася)

Виконавча влада

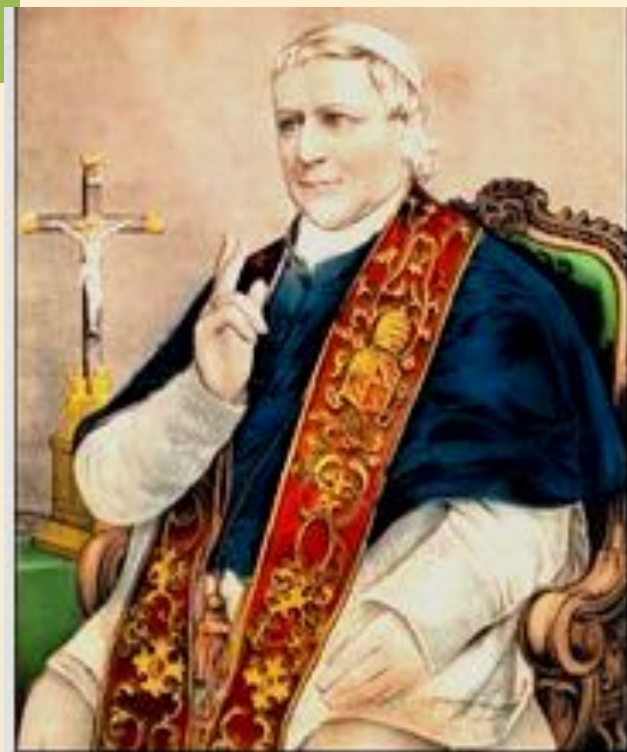

**Віктор
Еммануїл II**

- Правом голосу користувалися чоловіки, які досягли 25-річного віку, вміли читати й писати, а також мали певний статок.
- За Конституцією всі громадяни були рівними перед законом, їм гарантувалися основні права і свободи.

Держава і церква

- У 1871 р. король підписав закон, за яким папа римський оголошувався **особою священною і недоторканною**.
- На утримання папського двору держава виділяла необхідні кошти, але його територіальні володіння обмежувалися Ватиканським палацом і ще кількома будівлями.
- Папа мав право підтримувати дипломатичні відносини з іншими країнами.

Папа Пій ІХ. 1871 р.

ЦІКАВІ ФАКТИ

У 1870 р. папа Пій ІХ відмовився визнати об'єднану італійську державу і проголосив себе «в'язнем Ватикану». До самої смерті він відмовлявся залишати його межі.

Політична боротьба

Історична
права
партія
("праві")

«Праві»
інтереси
земельної
аристократії
,
фінансистів

Історична
ліва
партія
("ліві")

«Ліві» —
інтереси
промисловці

В.

У 1892 р. виникла **Соціалістична партія італійських трудящих** (із 1895 р. — Італійська соціалістична партія).

- У 1895 р. виникла **Італійська республіканська партія**, яка, крім республіканських ідеалів, обстоювала демократичні й соціалістичні права.
- **Радикальна**, що продовжувала революційні традиції Дж. Мадзіні й Дж. Гарібальді.
- Активно долучилася до політичної боротьби **католицька церква**, із політичної діяльності якої було знято заборони.

ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК

Особливості економічного розвитку Італійського королівства в останій третині XIX – на початку XX ст.

- аграрний характер економіки.
- зберігали феодальні відносини у сільському господарстві.
- відставали розвитку національних ринків.
- розвиток мануфактурного виробництва.
- створення на Дієті Італії великих провінціальних адміністрацій.
- перетворення Італії на початок XX ст. з аграрної в аграрно-індустріальну країну.
- на початку Першої світової війни серед Італії економічної кризи.

Розвиток італійської економіки за регіональними нерівностями.

Північ

- промисловий регіон.
- капіталістичні форми виробництва.
- великі міста-концентрації кустарів.
- аграрні політичні кризи і тривоги.
- окремі капіталістичні форми виробництва у сільському господарстві.

Південь

- аграрний регіон, кустарі у промисловості.
- переважно дрібні ремісники, кустарі виробники.
- окремі мануфактурно-кустарні ставлення кустарів.
- капіталістичні феодальні відносини.
- зберігали феодальні відносини.
- жорстоко заповнювали кріпачів.

Проаналізуйте текст підручника та назвіть позитивні та негативні риси економіки Італії. Чому, на вашу думку, Італія відставала від провідних країн?

Економічний розвиток Італії наприкінці XIX ст.

Перший завод із виробництва еластичної гуми компанії «Пірееллі»

Перший автомобіль «Фіат», модель 1899 р.

Плакат промислової виставки в Турині.
Художник А. де Кароліс, 1911 р.

Встановлення державної монополії.

Формування банківської системи.

Північ країни була промислово розвинутою.

Південь залишався аграрним придатком.

Трудова еміграція

Черга іноземців, що проходять контроль у найбільшому в США пункті прийому іммігрантів на острові Еліс у бухті Нью-Йорка. Кінець XIX ст.

- **Трудова еміграція** — від'їзд працездатного населення з районів аграрного перенаселення чи економічного занепаду для заробітку або постійного проживання до інших територій, країн.

Мал. 4. Мітинг безробітних у Римі. 1889 р.

Трудова еміграція

Які були причини
«трудової еміграції»?

Як ви вважаєте,
позитивне чи
негативне це явище?

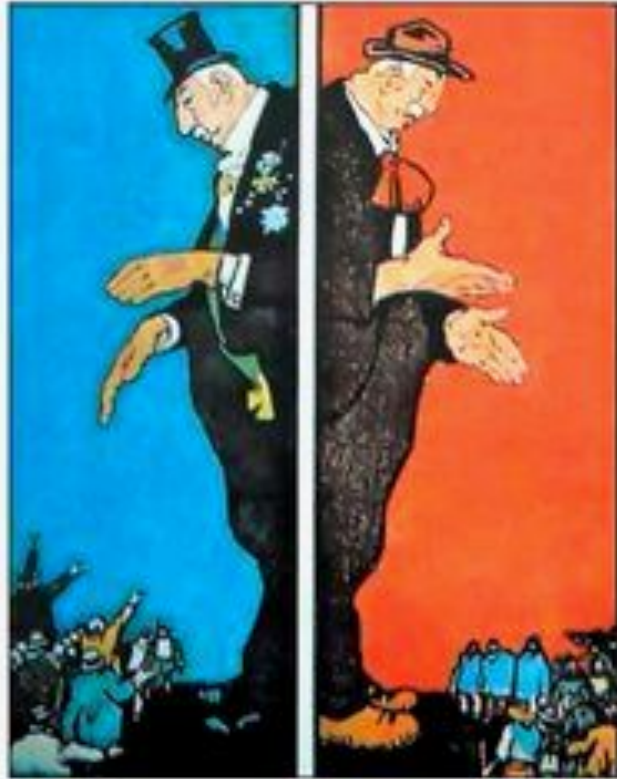

- Злидні населення вели до проявів незадоволення:
- **страйки робітників** (Мілан, 1898 р.),
- **селянські повстання** (острів Сицилія, 1893—1894 рр.).
- **вбивство короля Умберто I** (1878—1900 рр.) емігрантом, що повернувся зі США, анархістом Гаetano Бреші.

Убивство короля Умберто I.
Сторінка з італійської газети. 1900 р.

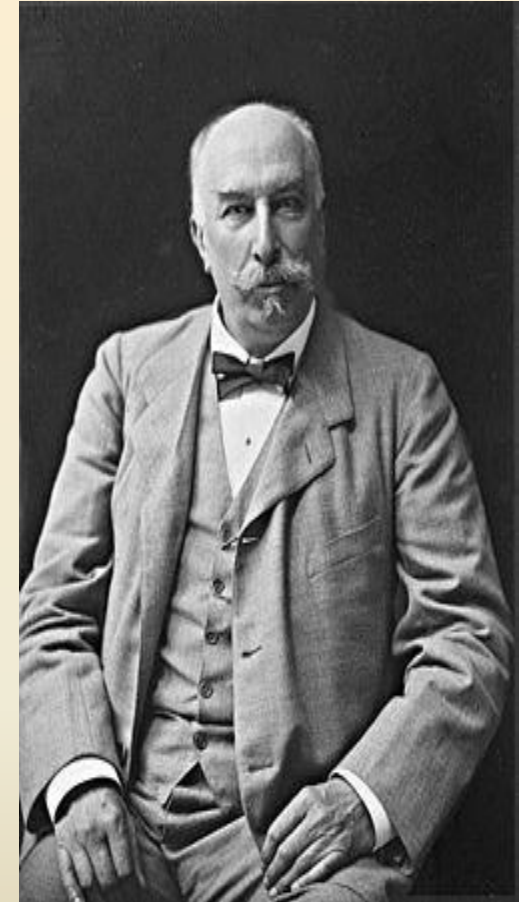
Ліберальна ера Джованні Джолітті.

Подвійне обличчя Дж. Джолітті.
Карикатура XIX ст.

? На яких рисах політики
Дж. Джолітті наголошує
карикатура?

- Джованні Джолітті (1842-1928).
- У 1903 р. Джолітті очолив кабінет міністрів і з перервами залишався при владі аж до початку Першої світової війни.

Джованні
Джолітті”

“Ера Джолітті”

- В економічній сфері він сприяв розвитку торгівлі й підприємництва, розширенню внутрішнього ринку,
- здійснював заходи щодо посилення ролі держави в економічних процесах (націоналізував залізницю, надавав державну допомогу та замовлення, вигідні кредити),
- упорядкував фінанси й борги країни.

“Ера Джолітті”

- Дж. Джолітті провів дві виборчі реформи, виборчі права отримали 25 % населення.
- Було знято обмеження на створення робітничих організацій та профспілок, визнано право на страйки.
- Запроваджувалися громадські роботи й трудове законодавство, що обмежувало робочий день
- заборонено нічну працю жінок та підлітків.,
- діти, які залучалися до роботи на промислових підприємствах, мали досягти 12 років, а не 9, як було раніше, у шахтах - 14 замість 10 років.

Чи принесли реформи Джолітті
стабільність і економічне
зростання?

Чому результати були
ХИТКИМИ?

Вектори зовнішньої політики

ЄВРОПА

- ускладнення відносин із Францією (боротьба за Туніс у 1881, 1896 рр.);
- зближення з Німеччиною та Австро-Угорщиною (Троїстий союз, 1882 р.), зобов'язання надати військову підтримку у разі нападу на Францію;
- 1888 р. – підписано додаткову італійсько-німецьку військову конвенцію, яка, крім іншого, мала антиросійську спрямованість;
- 1901–1902 рр. – нормалізація відносин із Францією (отримувала підтримку своїх претензій на північноафриканські володіння Туреччини – Тріполітанію і Кіренайку);
- 1902, 1909 рр. – угоди між Італією та Росією про спільну політику на Балканах;
- 1904 р. – конференція з Британією про розмежування володінь на півострові Сомалі;
- 1906 р. – Італія підтримує вже не Німеччину, а Францію у конфлікті через Марокко

АЗІЯ

- невдала спроба відкрити базу в Китаї (1898 р.);
- 1900 р. – участь Італії у придушенні «боксерського повстання» у Китаї

АФРИКА

- спроба захопити Туніс (1870-ті рр.);
- захоплення порту Масауа на Червоному морі (1885 р.)
- протекторат над Сомалі (1888 р.);
- війна з ефіопськими племенами (1887, 1895–1896 рр.);
- перша колонія – Еритрея (з 1890 р.);
- вторгнення у Тріполітанію (Лівія, 1900 р.); 1911 р. – війна з Османською імперією

Що таке
«колоніальна
імперія»?

Що значило для
європейських країн
володіння колоніями?

Колоніальна політика Італії.

Битва під Адуа під час італо-абіссинської війни.
Ефіопська народна картина

- У 80-ті рр. XIX ст. основним напрямком колоніальної експансії стала **Північно-Східна Африка**.
- У 1885 р. італійська армія захопила місто Массауа на узбережжі Червоного моря, що стало основою для завоювання першої колонії — **Еритреї**.
- У 1888 р. Італія оголосила свій протекторат над **Сомалі**.
- Під час війни 1895—1896 рр. Поблизу міста Адуа 17-тисячна італійська армія була розгромлена 100-тисячною абіссинською (ефіопською).

Троїстий союз

Зовнішньополітичний курс

Німеччина

Італія

Австро-Угорщина

1888 р.

проти
Франції

Закріплення нового матеріалу:

- 1. Яка подія стала завершенням об'єднання Італії?
- 2. Яку форму правління мала країна після об'єднання?
- 3. Які політичні сили вели боротьбу за владу в Італії після об'єднання?
- 4. Назвіть риси економічного розвитку Італії наприкінці XIX ст.
- 5. Якою була головна причина масової еміграції італійців у другій половині XIX ст.?
- 6. Який період розвитку Італії називають «ерою Джолітті»?

ДЯКУЮ ЗА

УВАГУ!

Домашнє завдання:

- Опрацювати матеріал з підручника § 19 (Всесвітня історія О. В. Гісем, О. О. Мартинюк, “Ранок”, 2017).

Випереджуюче завдання:

Підготувати відомості про Теодора Рузвельта

